

KÜÇÜK ASKER*
Andrey PLATONOV**

Çev. Emre KIRLI***

Cephe hattının biraz ötesindeki ayakta kalmış tren garında, Kızıl Ordu askerleri tatlı tatlı horluyorlardı. Mutlulukları yorgun yüzlerinden okunuyordu. İkinci raydaki nöbetçi buharlı lokomotifin sıcak kömür kazanı sanki uzaktaki evden gelirmişçesine, tek düze bir şarkı gibi tıslıyordu. Ama gaz lambası yanan tren garı binasının bir köşesindeki insanlar ara sıra birbirlerini sakinleştirecek bir şeyler fısıldıyorlar ve daha sonra sessizliğe bürünüyorlardı. Dış görünüş açısından birbirlerine benzemeyen fakat kibarlık, yüzlerindeki yanıklık ve kırışıklık açısından birbirlerine benzeyen iki binbaşı orada duruyorlardı. İkisi de bir oğlan çocuğunun elinden tutmuşlardı, çocuklar yalvaran gözlerle komutanlara bakıyorlardı. Çocuklardan biri; binbaşının bir elini sıkıca yüzüne bastırıp bırakmıyor, binbaşının diğer elinden ise dikkatlice kurtulmaya çalışıyordu. Çocuk on yaşlarında görünüyordu, sanki usta bir savaşçı gibi vücudunu sarıp sarmalayan gri bir palto ve çocuk ayağına göre dikilmiş olduğu belli olan bir de çizme giymişti. Onun küçük, zayıf, rüzgârdan çatlamış, bitkin yüzünden hayata alıştığını ve bütün yaşadıklarına artık artık uyum sağladığı anlaşılıyordu. Yüzünü binbaşuya çevirmiş olan çocuğun renkli gözlerinden açıkça yüreğinin derinliklerindeki kederi okunuyordu; babasından ya da eski bir dostundan ayrıldığı için hüznülenmişti.

Diğer binbaşı çocuğun elini tutmuş ve onu sakinleştirmek için okşuyordu fakat çocuk elini bırakmamasına rağmen ona karşı ilgisiz kalmıştı. İlk binbaşı da üzüntülüydü; çocuğa yakında onu yanına alacağını, tekrar buluşacaklarını ve bir daha ayrılmayacaklarını, sadece kısa bir süreliğine ayrıldıklarını fısıldıyordu. Çocuk ona inanmıştı ama gerçeğin kendisi bildiğinden, sonsuza kadar birlikte ve yan yana yaşamak isteyen ve sadece tek bir kişiye bağlı olan yüreğini hiçbir şey avutamıyordu. Çocuk, bu kadar mesafenin araya girmesiyle ve savaş zamanında insanların birbirine geri dönmemesinin çok zor olduğunu artık biliyordu. Bu yüzden ayrılmak istememişti, yüreği yalnız kalamıyordu, yalnız kalıp öleceğinden korkuyordu. Son isteği ve umudu olarak onu başka birisiyle bırakmak zorunda olan binbaşının yüzüne baktı.

- E haydi, Seryoja¹, şimdilik hoşça kal, dedi çocuğun sevdiği binbaşı.
- Sen şimdilik savaşmaya çalışma, büyüyünce savaşırısın. Almanlara bulaşma, kendine iyi bak ki geldiğimde seni canlı ve tek parça bulabileyim. Haydi haydi ağlama, kendini tut asker!

---

* Bu yazı, Andrey Platonoviç'in "Öyküler"[Povesti i Raskazı – M.: Hudoj, lit., 1983. – 510 c. (Klassiki i Sovremenniki. Sovyet. Lit-ra)] adlı eserinde yer alan "Devuşka Roza" adlı öykünün (s. 260-267) Rusçadan Türkçeye çevirisidir.

** Gerçek adı Andrey Platonov Klimentov olan Platonov, Sovyet Dönemi edebiyatının önde gelen Rus yazarları arasında yer almaktadır.

*** Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü, el-mek: emre.kirli@atauni.edu.tr

¹ Sergej isminin küçültme eki almış hâli.

Seryoja ağlamaya başladı. Binbaşı onu kucakladı ve yüzünü birkaç kez öptü. Sonra binbaşı çocukla birlikte çıkışa doğru yürüdü, diğer binbaşı da bırakılan eşyaları bana emanet edip arkalarından onları takip etti.

Çocuk diğer binbaşının kucagında geri geldi, Binbaşı elinden geldiğince onun güzel sözlerle gönlünü etmeye çalışıyordu fakat çocuk ona yabancı ve utangaç bir şekilde bakıyordu. Gidenin yerini alan diğer binbaşı suskun çocuğu uzun bir süre avutmaya çalıştı ama sadece bir insana derin duyguyla bağlanmış olan çocuk, ona karşı yabancı kaldı.

Tren garının az ötesinde Zenitkalar² vurmaya başladı. Çocuk dikkat kesilerek onların gür ve ölü seslerini dinledi ve patladıklarında onlara olan ilgisi arttı.

— Onların ajanı gidiyor, dedi kendi kendine. Yüksekten gidiyor ve Zenitkalar onu vuramazlar, oraya avcı uçaklarını yollamak lazım.

— Yollarlar, dedi binbaşı. Oradakiler bakarak oluyorlar.

Beklediğimiz trenin yarın gelmesi bekleniyordu ve biz üçümüz geceyi geçirmek için yurda gittik. Orada binbaşı ağır torbasından çıkardığı bir şeylerle çocuğun karnını doyurdu. “Savaşın başından beri canıma yetti bu çanta” dedi Binbaşı “ama iyi ki de var” dedi. Çocuk yemek yedikten sonra uyudu ve Binbaşı Bahiçev bana bugüne kadar çocuğun başından geçenleri anlattı.

Sergey Labkov, ordu doktoru olan bir albayın oğluydu. Babası ve annesi aynı birlikte çalışıyorlardı bu yüzden biricik oğullarını dizlerinin dibinde, ordu içinde büyümesi için yanlarına aldılar. Seryoja artık on yaşına girmişti, savaş onun için sıradan bir şeydi, babasının işini ve ne için savaşıldığını gerçekten anlamaya başlamıştı. Bir gün babasını siperde bir subay ile konuşurken duydu, babası Almanların geri çekilirken onun birliğinin mühimmat deposunu patlatacağına dair endişe duyuyordu. Birlik daha yeni Alman istilâsından çıkmıştı ve aceleyle içi dolu bir mühimmat deposunu onlara bırakmak zorunda kalmışlardı. Şimdi ise birlik ilerlemek ve kaybedilmiş toprakları ayrıca ihtiyaç duyduğu mühimmatları da ele geçirmek zorundaydı. “ Onlar, herhalde, bizim mühimmat deposuna bizden haberdar olabilecekleri bir kablo döşemişlerdir ve orayı terk etmeleri gerekeceğini de biliyorlardır” dedi Seryoja’nın babası olan Albay. Sergey dikkatlice dinledi ve babasının ne için endişe ettiğini idrak etti. Çocuk, birlik geri çekilmeden önce birliğin durumunu biliyordu; o zayıf sinsi sürünerek bizim mühimmat deposuna gitti ve patlayıcının kablosunu kesti, orada da bir gün boyunca kaldı. Almanların kabloları kontrol etmesini engellemek, eğer kontrol edip sıkıntıyı giderirlerse de kabloyu tekrar kesmek için gözcülük yaptı. Daha sonra birlik Almanları oradan püskürttü ve mühimmat deposu patlatılmadan tekrar ele geçirildi.

Çocuk da kısa süre içerisinde düşmanın birliğinin arkasına geçti, işaretlere göre birliğin ya da kıtanın yönetildiği karargâhı buldu, üç bataryanın etrafında dolaşarak boş

² Sovyet hava savunma aracı.

bir defter gibi olan hafızasına kazıdı. Eve döndüğünde de babasına gördüklerini ne, nerede hepsini haritadan gösterdi. Babası düşünüp oğlunun yanına bir emir eri verdi, gözetlemesini emretti ve oğlunun gösterdiği noktalara ateş açtırdı. Her şey anlatıldığı gibiydi, oğlu doğru hedefleri vermişti. Çocuk küçük olduğundan düşman onu otların içinde gezindikçe otları hışırdatan yer sincabı sanmıştı, ama Seryoja galiba onlar gibi otları hışırdatmadan hatta nefes bile almadan geçmişti.

İşte çocuk böyle ordu içinde annesi, babası ve askerlerle birlikte yaşıyordu. Annesi çocuğunun durumuna dayanamıyordu, onu cephe gerisine yollamak istiyordu ama Sergey ordudan ayrılamıyordu, savaş onun kişiliğinin küçük parçacıklarına kadar işlemişti. O babasının yerine geçen Binbaşı Savelyev'e cephe gerisine gideceğine Almanlara esir düşmeyi yeğlediğini ve oradan ne öğrenilmesi gerekiyorsa öğrenip annesi onu özlediğinde babasının birliği tarafına kaçacağını söyledi. Bu gerçekten de yapardı, çünkü tam bir savaşçı kişiliği vardı.

Bir gün kötü bir olay gerçekleşti, bir gün yine Alman birliğinin arka cephesine yollamaya başlamışlardı. Babası ağır yaralanmış ve iki gün sonra askeri hastanede hayata gözlerini yummuştu. Annesi de hastalanmıştı, zaten daha önce iki şarapnel yarası almıştı, bunlardan biri karın boşluğundaydı ve kocasından hemen bir ay sonra o da hayata gözlerini yummuştu. Kim bilir belki de kocasını özlemişti. Böylelikle Sergey hem öksüz hem de yetim kalmıştı.

Birliğin başına Binbaşı Savelyev gelmişti. Sergey'in hem annesi hem babası ve hayatındaki herkes olmuştu. Çocuk da onu bütün kalbiyle seviyordu.

— Ben ise ben o bölümden değildim, başka bir yerdendim. Ama Volodya Savelyev'i uzun zamandan beri tanıyordum ve onunla cephe karargâhında buluştuk. Volodya'yı kendini geliştirme kursuna yollamışlardı, ben de başka bir sebepten dolayı oradaydım. Şimdi de kendi birliğime gidiyorum. Volodya Savelyev kendisi geri gelen kadar çocuğa göz kulak olmamı emretti. Bakalım Volodya ne zaman dönecek ya da onu kim bilir daha nereye yollayacaklar, her şey orada belli olacak...

Binbaşı Bahiçev uyuyakalmıştı. Sergey Labkov ise uyurken birden yaşlı bir insan gibi horlamıştı. Yaşadıklarına dair kötü hatıraların yüzünde bıraktığı izler gitmiş, yerini savaştan sıyrılmış ve masum bir çocuk ifadesi almıştı.

Uzun bir haziran gününün sonunda uyandıığımızda yatakhane de iki kişi kalmıştık; Binbaşı Bahiçev, ben. Seryoja ise ortalıklarda yoktu. Binbaşı ilk önce telaşlandı ama daha sonra çocuğun uzun süreliğine bir yere gittiğine karar verdi. Daha sonra onunla tren garına geçip karargâh komutanını ziyaret ettik. Fakat kimse savaşın arka planındaki insan kalabalığında bu küçük askeri fark etmemişti. O günün sabahında Seryoja Labkov yanımıza geri dönmüştü; Allah bilir, belki onu terk ederek yüreğini yaralayan insana, belki de daha sonra anne ve babasının mezarının bulunduğu birliğe gitmişti.